

სიყვარულის ალუზიები ბარათაშვილისა და ბაირონის ლირიკაში

კობიაშვილი მაია

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი
სსიპ-ქალაქ თბილისის N144 საჯარო სკოლა, თბილისი

DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.52>

აბსტრაქტი. ნაშრომში წარმოდგენილია ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ჯორჯ გორდონ ბაირონის სიყვარულის კომპარატივისტული კონცეპტები. ორი პოეტის შემოქმედების შედარებით ანალიზში განვიხილავ სასიყვარულო ალუზიებს. ნაშრომში მოხმობილი ქრესტომათიული მასალით განმტკიცებულია სხვადასხვა მკვლევრის მიერ გამოთქმული მოსაზრებები.

შედარებითი ანალიზები ემსახურება ეროვნული კულტურის წინა პლანზე წამოწევას, ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებების მსოფლიო ფასეულობათა ჭრილში წარმოაჩენას.

საქმე ეხება საერთაშორისო ლიტერატურული ურთიერთობების ისტორიას. წინამდებარე ნაშრომი სწორედ საერთაშორისო ღირებულებათა კონტექსტში აწყვილებს ორი რომანტიკოსის, როგორც სათაურშივეა გაცხადებული, ბარათაშვილისა და ბაირონის, შემოქმედებით ინტერესებს.

ბაირონსა და ბარათაშვილს შორის იმდენად დიდია მსგავსება, რომ მათი განხილვა უერთმანეთოდ არ შეიძლება. ამგვარი პარადიგმები, რემინისცენციები, კონცეპტები სიყვარულზე, სამშობლოზე, სიკვდილზე, ღმერთზე, ადამინზე, ეშმაკზე, სამყაროს ფერებსა და ხმებზე კომპარატივიზმის თემაა. აქედან გამომდინარე დასკვნებით, დასავლეთი და საქართველო ერთი სივრცეა კულტურულ ფასეულობათა თვალსაზრისით.

ნაშრომის სიახლე ის გახლავთ, რომ საკუთრივ სიყვარულის საკითხებზე გამახვილდა ყურადღება, შედარების მეთოდით აშკარა გახდა, რომ ბარათაშვილისა და ბაირონის პოეტური ფილოსოფია შეფასების თვალსაზრისით თანაბარღირებულა.

ვფიქრობ, ამ მიმართულებით უნდა გააქტიურდეს სამეცნიერო მუშაობა. ქართულმა მწერლობამ თავისი ისტორიის მანძილზე არაერთი გარდაუვალი მნიშვნელობის ფასეულობა შექმნა. მათი საექვეყნოდ გამოძეურება და კომპარატივისტულ ჭრილში წარმოჩენა ჩვენი მეცნიერების საპატიო ამოცანაა. ეს მიმართულება თუ მეთოდი სარკის ფუნქციას შეასრულებს. ერთი მხრივ, შესაძლებლობაა თავმოწონებისა, საკუთარი ღირსებებით ტკბობისა და მეორე მხრივ, შესაძლებლობა ნაკლის დანახვისა.

ნაშრომთა ციკლი ხელს შეუწყობს ჩვენი საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლებას და ლიტერატურულ პროცესებს მეტად გააჯანსაღებს.

საკვანძო სიტყვები: კომპარატივისტული კონცეპტები; სიყვარულის ალუზიები; ბარათაშვილი; ბაირონი; ლირიკა.

კულტურათმშორისი დიალოგი სამყაროს ერთიანობის ის ენაა, რომლითაც ღვივდება ინტერესი, მისწრაფება, გაცვლა, მიღება, დამკვიდრება, გადაფასება და განვითარების მრავალი ინსტრუმენტი საზოგადოებებს შორის. ეროვნული საზღვრების გახსნა და კულტურული

განაცხადით დანარჩენ მსოფლიოსთან დიალოგში შესვლა დემოკრატიული ფასეულობაა და ამ მიმართულებით მეცნიერებამ თავისი საქმე უნდა აკეთოს.

ეროვნული კულტურის გაძლიერების მიზნით მნიშვნელოვანია გაცხადებულ კონტექსტში ჩატარებული კვლევებითა და ნარატივებით წინა პლანზე წამოწევა იმ ღირებულებებისა, რომლებიც მსოფლიო ფასეულობათა ჭრილში წარმოაჩენს მას.

კომპარატივიზმს, როგორც ისტორიულ-შედარებით მეთოდს, ლიტერატურათმცოდნეობაში მნიშვნელოვანი როლი აკისრია. საქმე ეხება საერთაშორისო ლიტერატურული ურთიერთობების ისტორიას. წინამდებარე ნაშრომი სწორედ საერთაშორისო ღირებულებათა კონტექსტში აწყვილებს ორი რომანტიკოსის, როგორც სათაურშივეა გაცხადებული, ბარათაშვილისა და ბაირონის, შემოქმედებით ინტერესებს.

მსოფლიო ლიტერატორთა ე.წ. „ელიტა“ სულიერ ფასეულობათა ინტერესებით ენათესავება ერთმანეთს, სწორედ ისინი ქმნიან ზოგადსაკაცობრიო მსოფლმხედველობას და ამკვიდრებენ საერთაშორისო აზროვნებასა და გემოვნებას. ისინი ხდებიან კლასიკურ ღირებულებათა „მეტრი“, რაც აისახება იმ აფორიზმებსა და სასაუბრო მეტაფორიკაში, რომლებსაც საკვებად, ასე ვთქვათ, სულის საპოხად მოიხმარს კაცობრიობა.

ერთ სტატიაში ვთქვი და აქაც გავიმეორებ, „ქართული მწერლობა ყოველთვის თავისთავადია. ის არ კადრულობს ნასუფრალით თავის რჩენას.“ ის მაღალი შინაგანი ინტელექტის ერთგული იყო და რჩება დღემდე. რაც თავისებურ, გამორჩეულ ფორმას, თვისებას, ხასიათს უნარჩუნებს მას და ამდენად, ხაზგასასმელია ის ღირსება, რასაც იდენტურობის შენარჩუნება ჰქვია. სწორედ იდენტობის მკაცრი დაცვით შეჰქონდა ქართულ მწერლობას მსოფლიო მწერლობის საგანძურში თავისი წვლილი და არასოდეს ყოფილა ჩვენი ეროვნული კულტურა ქვემოდან ცქერის პოზაში. ის ღირსეულად და თავაწეული იყო კლასიციზმის, აღორძინების, რომანტიზმის, რეალიზმის, მოდერნიზმისა და პოსტმოდერნიზმის ხანაში. ეს თანხმეობა ბადებდა, დღესაც ბადებს და მომავალშიც დაბადებს თვისებრივად გამდიდრებულ, გამძლე ღირებულებებს. მთავარია მეცნიერის კალამი არ მოდუნდეს, მახვილი თვალით, ყურითა და ენით ფხიზლად იღვაწოს. ამ საქმეში კომპარატივისტული კვლევები უმნიშვნელოვანესია.

კვლევისთვის „აქტუალური მოთხოვნილებები“ ხშირად გაპირობებულია პოლიტიკური და სოციალური ამინდით. მწერლობამ და მეცნიერულმა კვლევებმა ერთად უნდა აკეთოს საქმე, რომელიც დემოკრატიზმის მთავარ გამოწვევებს შეესაბამება.

ეროვნული ტრადიციები, ეროვნული სპეციფიკა, თუნდაც ეროვნული თვითმყოფადობა ეგოისტურ თვითკმაყოფილებაში არ უნდა გვაგდებდეს. აქ მეტისმეტი სიფრთხილე და ზომიერება უნდა გამოვიჩინოთ პრინციპით: „შენც იყავი და მეც მამყოფე“. მწერლობას, დიახ, აქვს თავისი შინაგანი კულტურა და ინტელექტი. ამ სინდრომების გარეშე რაოდენ ღირებულებაც არ უნდა იყოს ეროვნულ-ნაციონალური კულტურა, ის უცხო დარჩება პარალელური და მყოფადი სამყაროსთვის. ჩვენი ეროვნული თვითშეგნება უნდა ფოკუსირდეს ვაჟასეულ იდეაზე: „მითამ ერთნი ვართ!“ სწორედ კოსმოპოლიტიზმი, როგორც უმაღლესი სამიზნე ნიშნული, აღამაღლებს ინდივიდსაც და მის წარმომშობ ქვეყანასაც.

ლიტერატურული პროცესების წიაღში გარდაუვალი საჭიროებაა კომპარატივისტული კონცეპტების აღმოჩენა. შედარებითი კონცეპტები უნდა დაისვას ეპოქის, იდეის, ღირებულებების, განწყობილებათა შესახებ, აქ ხაზგასმული პარადიგმები განაპირობებენ საერთო საზომით გაზომვას ეროვნული და უცხო ლიტერატურისა.

სიღრმისეულ ანალიზს იმსახურებს რომანტიზმის მსოფლიო პროცესში ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ევროპული რომანტიზმის გამორჩეული ფიგურის, ინგლისელი ჯორჯ გორდონ ბაირონის შემოქმედებითი ასპექტების შედარება.

ბაირონ-ბარათაშვილის სულიერი ნათესაობის თემა ახალი არაა. მათი შემოქმედების მსგავსებას საფუძვლად აქვს ლიტერატურული პროცესის, კერძოდ, რომანტიზმის დროისა და სივრცითი საზღვრები. ქართული რომანტიზმი ევროპული რომანტიზმის კვალდაკვალ აღმოცენდა და გადაჭარბებული ნათქვამი არ იქნება, რომ სწორედ უკანასკნელი აკორდი ბარათაშვილის „მერანთან“ აიღო. ბარათაშვილსა და ბაირონს პირადი ნაცნობობა არ ჰქონიათ, რუსეთის ამაზრზენი დასაზღვრულობის (აქ გამონაკლისია რუსი რომანტიკოსების სკოლა) პირობებში ბარათაშვილს ვერ ექნებოდა ინგლისელი ბაირონის გავლენა. მიუხედავად ამისა, მათი შემოქმედება ერთი სულიერი ქსოვილის საბურველშია გახვეული. ეს გარემოება მთავარ აქცენტს სვამს ბარათაშვილის გენიალურობაზე, იმ თვითნაბად გემოვნებასა და ფილოსოფიურ სიღრმეზე, რომელიც მან აიღო მშობლიური სივრციდან, ეროვნული ფესვებიდან და არა ვინმეს გავლენითა და ზამვით. ცხადია ამის მცდელობა ყოველთვის იყო და დღესაც გრძელდება, „ჩხრეკა“ გავლენებისა, ზამვის ობიექტისა (ადამ მიცკევიჩის „ფარისი“ - „მერანი“), მაგრამ საქმე როცა ეხება ბარათაშვილს, ყოველგვარი ეჭვი შეუსაბამოა, საქმე უდავოდ გვაქვს გენიოსთან. ილიას შემოკრული ზარი „დაგვებადა, დაგვებადაო!“ ოდენ ემოციური შემახილი არაა.

ჩვენ სამტკიცებლად არ გვაქვს საქმე, უფრო სწორად აღარ გვაქვს. მსოფლიო კულტურის საგანძურში ბარათაშვილმა დამსახურებულად იპოვა ადგილი ბაირონის გვერდით. ცხოვრებამ, გნებავთ განგებამ, ისე მოაწყო საქმე, რომ ეს ორი ადამიანი ერთმანეთის პროტოტიპებად აქცია.

ეს ლოგიკა პათეტიკას რომ არ დაემსგავსოს, სჯობს ფაქტებით გავამკვეთროთ ეს შედარება.

სწორედ დემოკრატიული მსოფლიოს შენების კონცეპტუალურ გარემოებას ვუსვამთ ხაზს მაშინ, როცა ერთმანეთს ვადარებთ ევროპელი და ქართველი რომანტიკოსების სულიერ და ინტელექტუალურ ნააზრევს. აქ გაკეთებული დასკვნები აბსოლუტურ ნათელს ჰფენს სივრცისა და დროის ასპექტებში ქართული და ინგლისური რომანტიზმის თანხვედრას.

ზოგადად, უნდა ითქვას, რომ ევროპული და ქართული კულტურა არც ყოფილა არსებითად გამიჯნული არასდროს. ეს ერთი პლატფორმაა. სიცხადისთვის, კონკრეტულ კონცეპტებს შევხები ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ჯორჯ ბაირონის ლექსების მაგალითზე. ეს კონცეპტები მრავლადაა გამოკვეთილი ბიბლიურ, პატრიოტულ, ფილოსოფიურ თუ სიყვარულის თემებზე პარადიგმებში.

ბარათაშვილისა და ბაირონის შედარებისთვის მათი შემოქმედებიდან სიყვარულის თემაზე ვფოკუსირდები. ამ თვალსაზრისით, ყურადსაღებია ბარათაშვილის ლექსები: „არ უკიჟინო სატრფოო...“, „რად ჰყვედრი კაცსა“, „ვპოვე ტამარი“, „...ნა ფორტეპიანოზე“, „საყურე“, „ცისა ფერს“, „შენნი დალაღნი“, „მიყვარს თვალები მიბნედილები“, „სატრფოვ, მახსოვს, თვალნი შენნი“, „თავადის ჭ...მის ასულს ეკ...ნას“ და სხვა, ასევე ბაირონის ლექსები: „ძილგამკრთალი მზე“, „გნაზე ტიროდი“, „ის მოდის სათნო“, „მაშ, შენ იტირებ“, „მე და შენ“, „როცა დავმორდით“, „სულში წყვდიადია“, „ქალო ათენელო“, „სიყვარული და სიკვდილი“, ქართველი თირზასადმი მიძღვნილი ეპიტაფია და სხვ.

ბარათაშვილი ღვთიური სამყაროს გზის გამკვალავად სატრფოს თვალეხს სახავს ლექსში „ჩემს ვარსკვლავს“. მშვენიერ ქალბატონს „ცის მთენს“ უწოდებს, „ნათელსა“ და „მაღბინებელს დაბინდულის გულისა“. სხივმფინარია ქალი-ეკატერინე მისთვის. აშკარაა, რომ პოეტს ალხენს და ახარებს სატრფო, რაც ამორებს კიდევ რომანტიზმის აგრესიულ, რეაქციულ, კაეშნით მწველ

მდგომარეობასთან. ბარათაშვილი ამ განცდების გამო მკვეთრად უახლოვდება სხვა, ნათელ, იმედიან, ცოცხალ სამყაროს. მას რომანტიზმი მიჰყავს დასასრულისკენ.

ბარათაშვილი სიყვარულში ტკბობას მეტს იღებს, ვიდრე ტკივილს. მისთვის ტრფიალი თავის შექცევას, ხალისიანი ყოფას, ვნება, როგორც ხორციელების რეფლექსია, მასში ადამიანურს წინ წამოსწევს, მაგრამ მწველი თავშეკავებით მასაც ერევა. ლექსში „საყურე“ ვნებააღძრულის შინაგანი კულტურით დაოკებული, ლაგამოდებული ვნების მძაფრი განცდებია წარმოდგენილი. აქ სულაც არაა მიჯნური ბარათაშვილი გლოვისა და სიკვდილის მარწუხით სასომიხდილი, არა, მის მზერაში ეროსი იკითხება. „გრძნობის ამრევი“ საყურის ჩრდილქვეშ, ყელზე, ეროგენულ მიდამოში ბაგის დატკბარუნება სწადა, აი, ის მწველი ამბორი „უკვდავების შარბათია“ პოეტისთვის და ამ ზიარების მიღებით სულსაც სიამით დალევდა იქვე:

„ჰოი, საყურეო, გზნებით ამრეო,
ვინ ბაგე შენქვეშ დაიტკბარუნოს,
მუნ უკვდავების შარბათი ვინ სვას,
ვინ სული თვისი ზედ დაგაკონოს.“

[„საყურე“; 1978:180]

მას ახასიათებს ეროტიულობა. ზეპოეტურ სახეებსა და სიმბოლოებში იკითხება პოეტის ვნებიანობა „არ უკიჟინოშიც“:

„რომ მხოლოდ მზისა ციაგი მას დილის ნამსა იშრობდეს
და ერთად შესხივებულნი შვებას მოჰფენდნენ სიცოცხლეს“.

[„არ უკიჟინო...“ 1978:185]

მზე თავად მგოსანია, ცვარი სატრფოა. ერთარსებად გარდაქმნის შესანიშნავი იდეაა გაცხადებული ლექსში. ამგვარი სიყვარულით შეძლებს დაცემული ადამის აღორძინებას საკუთარ არსებაში და ეს იქნება ბარათაშვილისთვის აღდგომა. ამგვარი გარძნობა-განცდები აბრუნებს კაცს იმ საწყისთან, როცა არ არსებობდა ცოდვა და „ცისიერი უხრწნელობით“ იყო გამშვენებული.

„...ნა ფორტეპიანოზედ მომღერალი“ ამავე ხარისხის ვნებაში აგდებს ბარათაშვილს. მისი ჟუჟუნა თვალნი გულს იპყრობენ, ღიმილს ჰგვრიან და „ტუჩნი, პაწაწა ტუჩნი“, ვარდის ფურცელთა მსგავსნი ალხენენ მის სულსა და გულს. ლექსიდან შეყვარებული მამაკაცის პორტრეტი ადვილი წარმოსადგენია.

„მიზნედილი“ თვალეზი გრძნობით სავსე თვალეზია. სახეზეა თავშეკავებით დაისრული მამაკაცი და ქალურობით სავსე სატრფო, ვნების ცეცხლში გამომწვევდელნი შორიდან რომ შესტრფიან აკრძალული ხის ნაყოფს:

„თვალნო ლამაზნო, ვინ უძლოს თქვენსა ძლიერს ბასრობას,
თუ არა სჭვრეტდეს თქვენგან სიკვდილში თვით უკვდავებას“.

[„მიყვარს თვალეზი“]

ბარათაშვილი მშვენივრად მიჯნავს ორგვარ სიყვარულს. ხორციელსა და სულიერს, ამქვეყნიურსა და მიღმიერს ლექსში „რად ჰყვედრი კაცსა“. ჩანს, რომ ის დაადანაშაულეს ცვალებადი ტრფიალის გამო, მაგრამ თავად პოეტი თავდასხმას თავდასხმითვე პასუხობს. ექვიანი ადრესანტი თავად ურწმუნობას შეუპყრია, მას არ სჯერა მარადიული სიყვარულის არსებობა, მას სასუფევლის ნეტარება არ განუცდია და ამიტომაც საყვედურობს კაცს. ბარათაშვილისთვის ტრფიალება და სიყვარული სხვადასხვა რამ არის. ტრფიალება ხორცის თვისებაა და ის ველის ყვავივილივით მალე დაჭკნება, სიყვარული კი სულის თვისებაა და ის ზეციდან მოდის. მშვენიერი სული ზეცისფერია, უკვდავების წყაროსავით დაუშრეტელი და

სამოთხის ბაღის ყვავილივით სურნელოვანი, „რომლის უტკბილეს არცთუ არის სასუფეველი, მას ცისა სხივით აცისკროვნებს მშვენიერება და უკვდავებით აგვირგვინებს ჭეშმარიტება“
[„რად ჰყვედრი კაცსა“; 1978:190].

სიყვარულის ბავშვური, მიამიტი, ურყენელი განცდა ანათესავებს ბარათაშვილს ბაირონთან. ბაირონიც იწვის. ციაგი, ვარსკვლავი, მზე მისთვის „მიღვამკრთალია“, სიშორის ცეცხლი სწვავს და ასეთი ნათება მტანჯველია, როგორც ოცნება სამოთხეზე:

„ელავს და ვერ ათბობს შუქგადაღლეული...
როგორი შორია, რა ცივად ანათებს.“

[„მიღვამკრთალი მზე“]

ბაირონი ხელჩაქნეულია, მეტად სენტემენტალური, ვიდრე რომანტიული. ის განსხვავდება ბარათაშვილისგან, რომელიც ოცნებობს, მაჟორული ტემბრით დაღადებს მზისა და ცვრის შესხივებას:

„მინდა მზე ვიყო, სატრფოო...
მინდა შენ იყო სატრფოო, მშვენიერისა ცის ცვარი.“

[„არ უკიჟინო...“]

ორივე პოეტი ლურჯი თვალების ზღვაში ინთქმება. „ლურჯი თვალიდან“ დენილი ცრემლის შუქი გზას უბრწყინებს ბაირონის „ვნებულ გონებას“ ისევე, როგორც ბარათაშვილი ლექსში „ცისა ფერს“ ანგელოზებრივ მზერას ხილულობს და ფიქრობს, რომ სწორედ ეს თვალები აზიარებენ მარადიულ „ლურჯსა ფერს“.

„მე და შენ“ - ლექსში ბაირონი განშორებას გლოვობს. თუ ბარათაშვილი ლტოლვას გამოხატავს და იმედი აქვს ერთარსებად შერწყმისა, ბაირონს ეს ვნებები მხოლოდ წარსულისკენ ახედებს. „კოცნა გაცივდა“ და „თავზარით“ იხსენებს იდუმალ შეხვედრებს, ინტიმურს, ყველაზე ნაცნობსა და ყველაზე ახლობლურს. განშორებამ წარსულად აქცია ის სანეტარო წუთები, როცა პოეტს ეძვირფასა სატრფოს სული და სხეული. ამ სიახლოვეში დაბადებული „აღთქმა და ფიცილი“ ფუჭი აღმოჩნდა.

არც ბარათაშვილისთვის არის განშორების ტკივილი უცხო. ისინი, სიყვარულში დატანჯულები, სხვა, არამშობლიურ გარემოში ილტვიან. ეს პროტესტია ერთგვარი.

იმედგაცრუებული ბარათაშვილი განიცდის: „ვინც მაღალი გრძნობის მექონი მეგონა, იგი ვნახე უგულო, ვისიცა ცრემლნი მეგონებოდნენ ცრემლად სიბრალულისა, გამომეტყველად მშვენიერისა სულისა, თურმე ყოფილან ნიშანნი ცბიერების, წვეთნი საშინელის საწამლავისა.“

იქ ბაირონი: „ახლა კი მარტო ვარ და ვწუხვარ კვლავ ჩუმიად შენსას გულმჩატობას.“

აქ ბარათაშვილი: „მანც კიდევ მარტო ვარ ამ სავსე და ვრცელ სოფელში“.

სიყვარული ორივე პოეტის სულისა და აზრის სამკაულია, შვებაა, რომელიც ცხოვრების ტკივილებს უამებს.

ბაირონი შესტრფის „ედემის ღირსს“:

„მის სულში სუფევს თვინიერება,
გულმა უმანკო ტრფიალი იცის“.

[„ის მოდის სათნო“]

ბარათაშვილი „ცისიერს“ შეჰყურებს შეფრფინვით და სიტყვები ქრება, ენითაუწერელია ეს გრძნობა:

„მაგრამა მშვენიერება გაქვს ცისიერო უბრწყნელი
და ჩემთა გრძნობათ შენდამი ვერ დასდვან კაცთა სახელი“.

[„არ უკიჟინო...“]

აქ ბარათაშვილი ეკატერინას ფორტეპიანოზე მორონინე თითების ცქერით იწვის:

„ხმა საკრავისა
ნელ-ნარნარისა
სულს განახარებს
და მშვენიერის
ენა ამიშლის
გულისა ჭირებს!“

[„ნა... ფორტეპიანოზედ მომღერალი“]

იქ ბაირონი ევედრება სატრფოს:

„სულში წყვდიადია, ოჰ, ჩქარა მომართე
არფა, მე ჯერაც მაქვს მხნეობა, გისმინო...
ჰანგი მომხიბლავი ჩემს სმენას მოანდე,
დაე, მაგ თითებმა სიმებზე ირბინონ...
ახლა მე ქვითინი მწყურია ხელური,
თორემ გასენილი ეს გული გასკდება...“

[„სულში წყვდიადია“]

ალუზიურია შემდეგი ტაეპები ბარათაშვილის „საყურისა“

„ნეტავი იმას, ვინც თავის სუნთქვას
შენსა ჩრდილშია მოიბრუნებდეს,
მუნ უკვდავების შარბათი ვინ სვას,
ვინ სული თვისი ზედ დაგაკონოს.“

[„საყურე“]

და ბაირონის ლექსისა - „ქალო ათენელო“:

„სადაც შენს ჩამოშლილ დალალებს
სიო ეფერება, შლის და ავალალებს,
სადაც კულულები თვით ღაწვებს ჰკოცნიან,
რომ აღმიტაცებდა სულიან, ხორციან...
დარჩეს მაგ ბაგესთან, რომელიც მწყუროდა...
ტრფიალის წამებო, სუნთქვაგასანაბო
მადარდეთ მარადის.“

[„ქალო ათენელო“]

მანც, ორივე პოეტიემოციურობითს განცდაში სიყვარული უფალთან მიახლოების, ადამიანის აღმაფრენის, აღდგომის იდეით ხასიათდება. თვით კენის დაცემულ არსებას შვება-ნეტარებას განაცდევინებს ბაირონი ადასთან ურთიერთობით. მაგრამ მშფოთვარე ბაირონის „მთელი წარსული“ იმ პროტესტით არის აღსავსე, რომ სამოთხის გარეშე ადამიანის ცხოვრება ვერ იქნება მთელი, ისევე, როგორც სატრფოს გარეშე თავს ნახევარკაცად თვლის:

„მე ვერ მოვითმენ ვჭვრეტდე სამოთხეს
და არ შემოდლოს შიგ ნეტარება!“

[„მთელი წარსული“]

ბარათაშვილსაც ვერ წარმოუდგენია აქაურმა ვნებებმა დაუოკონ წყურვილი, რადგან წყურვილის მოსაკლავი წყარო მხოლოდ სამოთხეში მოედინება:

„და ვერც ღელვანი ვნებათანი მიკლვენ წყურვილსა.“

[„სული ბოროტო“]

სამოთხისკენ მიმავალი გზა ორივე პოეტისთვის სიყვარულია, მაშასადამე ღმერთს ამგვარად ესწრაფვიან ისინი.

ბაირონსა და ბარათაშვილს შორის იმდენად დიდია მსგავსება, რომ მათი განხილვა უერთმანეთოდ არ შეიძლება. ამგვარი პარადიგმები, რემინისცენციები, კონცეპტები სიყვარულზე, სამშობლოზე, სიკვდილზე, ღმერთზე, ადამინზე, ეშმაკზე, სამყაროს ფერებსა და ხმებზე კომპარატივიზმის თემაა. აქედან გამომდინარე დასკვნებით, დასავლეთი და საქართველო ერთი სივრცეა კულტურულ ფასეულობათა თვალსაზრისით.

ლიტერატურა:

1. ასათიანი გ. „თანამდევნი სულები“ -3; თბ. გამომც.ნოსტუდია;
2. ბაირონი ჯ. „კაენი“, თბ. მნათობი, 1924
3. ბაირონი ჯ. „ლექსები, პოემები“, <https://poetry.ge/pages/george-gordon-byron/poems>
4. დეკანაძე გ.,*ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედების ძირითადი მოტივები*, სამაგისტრო, თბ. 2019
5. მარინო ა. „კომპარატივიზმი და ლიტერატურის თეორია“, ლიტერატურის ინსტიტუტი, თბ.2010
6. ნუცუბიძე თ. . „წერილები ლიტერატურისა და კულტურის შესახებ“, თბილისი, ლიტერატურის ინსტიტუტი, 2010;
7. ქართველი რომანტიკოსები, თბ. საბჭოთა საქართველო, 1978

Love allusions in Baratashvili's and Byron's lyrics

Kobiashvili Maia

Iakob Gogebashvili State University, Telavi
№144 Public School, Tbilisi

Abstract

The paper presents the comparativist concepts of love of Nikoloz Baratashvili and George Gordon Byron. In the comparative analysis of the works of two poets, I will discuss love allusions. The opinions expressed by various researchers are strengthened by the chrestomatous material presented in the work.

Comparative analyzes serve to bring national culture to the fore, to present human values in the light of world values.

It concerns the history of international literary relations. The present paper pairs the creative interests of two romanticists, Baratashvili and Byron, as stated in the title, precisely in the context of international values.

There are so many similarities between Byron and Baratashvili that they cannot be discussed separately. Such paradigms, reminiscences, concepts about love, motherland, death, God, Adam, devil, colors and sounds of the world are the subject of comparativism. Therefore, in conclusion, the West and Georgia are one space in terms of cultural values.

The novelty of the work is that the attention was focused on the issues of love itself, by the method of comparison it became obvious that the poetic philosophy of Baratashvili and Byron are equal from the point of view of evaluation.

I think that scientific work should be activated in this direction. Throughout its history, Georgian writing has created a number of values of inescapable importance. Showing them to the world and presenting them in a comparative light is an honorable task of our science.

This direction or method will serve as a mirror. On the one hand, there is the possibility of self-admiration, enjoying one's own virtues, and on the other hand, the possibility of seeing a flaw.

The cycle of papers will contribute to the raising of our public awareness and will make the literary processes more healthy.

Key words: comparativist concepts; love allusions; Baratashvili; Byron; lyrics.